

# MTÜ HKS TUULEMAA JA TALLINNA VABA WALDORFKOOLI ARENGUKAVA 2017–2020

## SISUKORD

<b>1. Sissejuhatus</b>	<b>3</b>
<b>2. Ülevaade Tallinna Vabast Waldorfkoolist 2016/2017. õppeaastal</b>	<b>4</b>
2.1 <i>Waldorfpedagoogika</i>	4
2.2 <i>Õpilased</i>	4
2.3 <i>Õpetajad</i>	5
2.4 <i>Tugispetsialistid</i>	5
2.5 <i>Pikapäevarühm</i>	5
2.6 <i>Eelkool</i>	5
2.7 <i>Huvikool</i>	5
2.8 <i>Lastevanemate kool</i>	6
2.9 <i>Kooli asukoht</i>	6
2.10 <i>Teeninduspiirkond</i>	6
2.11 <i>Kooli pidaja MTÜ Haridus- ja Kultuuriselts Tuulemaa</i>	6
2.12 <i>Seltsi ja kooli juhtimine</i>	6
2.13 <i>Seltsi ja kooli rahastamine</i>	7
<b>3. Tallinna Vaba Waldorfkooli visioon, missioon ja väärtused</b>	<b>8</b>
<b>4. Tallinna Vaba Waldorfkooli tugevused</b>	<b>9</b>
4.1 <i>Hea õhkkond</i>	9
4.2 <i>Last ja õpetajat toetav õppetöö</i>	9
4.3 <i>Hea infovahetus</i>	9
4.4 <i>Lapsesõbralikud klassiruumid</i>	9
4.5 <i>Eelkool</i>	9
<b>5. Arendamist vajavad valdkonnad</b>	<b>10</b>
5.1 <i>Õppetöö korraldus</i>	10
5.2 <i>Õpetajate kvalifikatsioon ja waldorfpedagoogiline väljaõpe</i>	10
5.3 <i>Kommunikatsioon</i>	10
5.4 <i>Tugisüsteemid</i>	10
5.5 <i>Kooli õppekeskkond ja õppe- ja töövahendid</i>	11
5.6 <i>Toitlustamine</i>	11

<b>6. Arengusuunad ja eesmärgid 2017-2020</b>	<b>12</b>
6.1 <i>Kogukonna arendamine</i>	12
6.2 <i>Waldorfõppe arendamine</i>	12
6.3 <i>Lapse arengu toetamine</i>	12
6.4 <i>Füüsilise õpikeskkonna arendamine</i>	13

# 1. SISSEJUHATUS

Tallinna Vaba Waldorfkooli arengukava on dokument, mis määrab põhikooli ja gümnaasiumi arengu põhisuunad ja valdkonnad aastateks 2017–2020 ning arengukava uuendamise korra.

Arengukava lähtub haridusalastest õigusaktidest, MTÜ Haridus- ja Kultuuriselts Tuulemaa põhikirjast, Tallinna Vaba Waldorfkooli põhikirjast, Tallinna linna arengukavast 2014–2020 ja Põhja-Tallinna arengukavast 2014–2018.

Tallinna Vaba Waldorfkooli arengukava koostamisel on arvesse võetud kooli sisehindamist, mis viidi läbi 2015. aastal, samuti 2016. aasta sügisel läbi viidud õpetajate rahuloluküsitluse tulemusi ning 2017. aasta jaanuaris läbi viidud lapsevanemate rahuloluküsitluse tulemusi. Arengukava arutati Tuulemaa seltsi liikmete, lastevanemate, õpetajate ja õpilastega arengukava arutelupäeval 21. jaanuaril 2017. Seejärel toimusid arutelud eraldi veel arengukava töörühmas ning õpetajate kolleegiumis ja kooli nõukogus.

Arengukava koosneb kuuest osast. Esimene osa on sissejuhatus, mis kirjeldab arengukava eesmärgi ja kasutamist, teises osas on lühike ülevaade koolist ja rakendatavast pedagoogikast, kolmandas osas on toodud kooli visioon, missioon ja väärtused, neljas osa annab põhjalikuma ülevaate kooli ja seltsi olukorrast 2016/2017. õppeaastal, mis on lähtepunktiks uue arengukava koostamisele. Viiendas osas tuuakse välja kooli tugevused ja nõrkused, arvestades koolis 2015/2016. õppeaastal läbiviidud sisehindamist, 2016/2017. õppeaastal läbiviidud nii õpetajate kui ka lastevanemate rahuloluküsitluse tulemusi.

Kuues osa toob välja kooli ja seltsi arengusuunad ja eesmärgid.

---

**Arengukava juurde kuuluv tegevuskava koos konkreetsete tegevuste, vastutajate ning tulemustega kinnitatakse igaks õppeaastaks eraldi seltsi üldkoosolekul.**

**Arengukava vaadatakse üle ja vajadusel uuendatakse kord aastas seltsi üldkoosolekul koos uueks õppeaastaks tegevuskava kinnitamisega.**

---

## 2. ÜLEVAADE TALLINNA VABAST WALDORFKOOLIST 2016/2017. ÕPPEAASTAL

Tallinna Vaba Waldorfkool on Põhja-Eestis ainuke waldorfgümnaasium. Tallinna Vaba Waldorfkool loodi 2001. aastal lastevanemate initsiatiivil lasteaia waldorfrühma jätkuna. Kool alustas tegevust seitsme õpilasega I klassis. 2017. aastaks on kool arenenud 12 klassiga gümnaasiumiks.

### 2.1 WALDORFPEDAGOOGIKA

Tallinna Vaba Waldorfkooli pedagoogilise töö aluseks on antroposoofiline inimeseõpetus, mille järgi austria-saksa teadlane Rudolf Steiner töötas välja waldorfpedagoogilised põhimõtted. See pedagoogika arvestab lapse ealiste iseärasustega ning toetab noore inimese mitmekülgselt arengut.

Esimene waldorfkool rajati 1919. aastal Rudolf Steineri ja Emil Molti eestvedamisel Stuttgartis Saksamaal. Praegu on waldorfharidus paljudes riikides üheks peamiseks võimaluseks valida teistlaadne hariduskäsitlus. Waldorfkool on ühtluskool eelkoolieast kuni keskkooli lõpuni ehk waldorfkoolist saab üle minna nn tavakooli ja vastupidi. Waldorfkoolid on rajatud vanemate ja õpetajate vabal initsiatiivil.

### 2.2 ÕPILASED

1. septembri 2016. aasta seisuga õppis Tallinna Vabas Waldorfkoolis 189 õpilast, neist 139 põhikoolis ja 50 gümnaasiumis. 2016/2017. õppeaasta alguses oli õpilaste arv klasside kaupa järgmine:

1. klass	21
2. klass	17
3. klass	16
4. klass	20
5. klass	13
6. klass	13
7. klass	12
8. klass	15
9. klass	11
10. klass	17
11. klass	16
12. klass	17

### 2.3 ÕPETAJAD

Põhikoolis on 2016/2017. õppeaastal 13,2 õpetajakohta, mida täidab 19 õpetajat. Gümnaasiumis on 5,5 õpetajakohta, mida täidab 25 õpetajat.

### 2.4 TUGISPETSIALISTID

Alates 2015. aastast on koolis olemas õpilase arengut toetav tugisüsteem, kuhu kuuluvad eripedagoog, kõneravi õpetaja ja psühholoog-perenõustaja. Samuti käib mõnda last 2016/2017. õppeaastast toetamas ravieurütmia õpetaja. Kolleegiumi juures töötab ka eraldi HEV-õpilaste toetamise töörühm.

### 2.5 PIKAPÄEVARÜHM

Pärast koolitunde on õpilastel võimalus osaleda pikapäevarühmas, kus lastele on tagatud liikumine vabas õhus, arendavad tegevused, loovmängud ning koos tegutsemine pikapäevarühma õpetajate hoole all. Pikapäevarühm algab kõigil tööpäevadel kell 13.00 ja lõpeb kell 17.00.

### 2.6 EELKOOL

Kooli juures töötab eelkool, mis annab lastele ja nende vanematele võimaluse saada kogemus waldorfpedagoogika meetoditest ja valmistab lapsi ette astuma mis tahes waldorfkooli. Tallinna Vaba Waldorfkooli eelkooli eesmärk on waldorfpedagoogika põhimõtteid järgides toetada 6-aastaste laste terviklikku arengut kooliküpsuse kujunemiseni. Eelkooli rühma suurus on 8–12 last. 2016/2017. õppeaastal õppis eelkooli kahes rühmas kokku 20 last.

### 2.7 HUVIKOOL

Pärast koolipäeva pakub huvitegevuseks võimalusi Tuulemaa Vabade Kunstide Kool, mis asutati kooli juurde 2013. aastal. Huvikooli eesmärk on võimaldada eri vanuserühmadele eneses loominguavastamist, huvialaste oskuste ja võimete arendamist ning kultuuri sügavamalt tunnetamist mitmekülgse loovõppe kaudu kunstis, käsitöös, muusikas, draamas, tantsus ning üldkultuuris.

2016/2017. õppeaastal toimusid huvikoolis järgmised ringid: keraamika, rahvatants, laste jooga, lauamänguring, malering, pilliõpe (kitarr, klaver, bariton). Erinevate huviringide töös osales kokku 46 õpilast.

## 2.8 LASTEVANEMATE KOOL

Kooli juures tegutseb lastevanemate kool, mida viivad läbi kooli õpetajad. Lastevanemate kooli eesmärk on selgitada koolis juba õppivate või kooliga liituda soovijate laste vanemetele waldorfpedagoogika põhimõtteid. Lastevanemate kool toimub õppeaasta jooksul kahe tsükli – loengud toimuvad nii esimesel kui ka teisel õppeaasta.

## 2.9 KOOLI ASUKOHT

Tallinna Vaba Waldorfkool tegutseb alates 2010. aastast aadressil Tallinn, Tuulemaa 12. Hoone kasutamiseks on koolil kehtiv rendileping Tallinna linnaga kuni 2020. aastani. Kool asub 1955. aastal koolihooneks ehitatud majas Põhja-Tallinna linnaosas Pelguranna asumis.

## 2.10 TEENINDUSPIIRKOND

Tallinna Vaba Waldorfkool on ainuke waldorfkool Tallinnas ja ainuke waldorfgümnaasium Põhja-Eestis. Lisaks Tallinnale on lähipiirkonnas veel põhiharidust pakuvad waldorfkoolid Keilas ja Arukülas.

Tallinna Vabas Waldorfkoolis õppis 2016/2017. õppeaastal lapsi 15 kohalikust omavalitsusest, kõige rohkem Tallinna linnast (147), aga ka Viimsist (13) ja Harku vallast (8).

Tallinna lõikes tulevad lapsed kooli järgmiselt: Kesklinna linnaosast (43), Põhja-Tallinna linnaosast (34), Haabersti linnaosast (20), Kristiine linnaosast (14), Nõmme linnaosast (14), Mustamäe linnaosast (10), Lasnamäe linnaosast (9), Pirita linnaosast (4).

## 2.11 KOOLI PIDAJA MTÜ HARIDUS- JA KULTUURISELTS TUULEMAA

Tallinna Vaba Waldorfkooli pidajaks on mittetulundusühing haridus- ja kultuuriselts Tuulemaa, mis on vabatahtlikkuse alusel ühinenud isikute iseseisev kasumit mittetaotlev ja avalikes huvides tegutsev organisatsioon. Alates 2015. aasta juulikuust kuulub selts ka tulumaksusoodustusega mittetulundusühingute, sihtasutuste ja usuliste ühenduste nimekirja.

Seltsi eesmärk on parimate võimaluste loomine inimeste arenguks sotsiaalse, kultuurilise ja haridusliku tegevuse kaudu. 31. augusti 2016 seisuga oli seltsil 71 liiget. Seltsi juhatusse kuulus 5 liiget. Seltsil oli 7 palgelist töötajat: tegevjuht, koristajad (2), valvurid (3), töömees ja köögi abitööline (1).

## 2.12 SELTSI JA KOOLI JUHTIMINE

Vastavalt seltsi põhikirjale on seltsi kõrgemaiks organiks liikmete üldkoosolek, kus on õigus ja kohustus osaleda kõigil seltsi liikmetel. Üldkoosolek valib juhatuse, revisjonikomisjoni ning kinnitab kooli nõukogusse lastevanemate esindajatest liikmed. Seltsi juhatuse sõlmib

töölepingu kooli direktoriga ja volitab teda teiste kooli töötajatega töölepinguid sõlmima ja tööülesandeid määrama.

Seltsi juhatusse võib kuuluda kuni seitse liiget ning juhatus valitakse ametisse kaheks aastaks. Arengukava koostamise ajal, 2017. aasta alguses kuulus juhatusse viis liiget. Juhatus koguneb keskmiselt iga kuu.

Kooli igapäevast pedagoogilist tegevust juhib õpetajate kolleegium, kuhu kuulub kogu pedagoogiline personal. Kolleegiumi tööd juhib kolleegiumi juhataja. Kolleegiumi töö toimub veel järgmistes töörühmades: põhikooli töörühm, gümnaasiumi töörühmkolleegium, personali töörühm, aianduse töörühm, Eesti Vabade Waldorfkoolide ja -lasteaedade Ühenduse töörühm, võõrkeelte töörühm, HEV-kolleegium, I klassi vastuvõtu töörühm.

Kooli nõukogu moodustavad direktor, lapsevanemate esindajad, õpilaste esindaja, seltsi esindaja ja õpetajate esindajad. Kooli nõukogu kiidab heaks kooli põhikirja ja õppekava muudatused ja esitab need seltsi üldkoosolekule kinnitamiseks. Samuti korraldab kooli nõukogu kooli ja lastevanemate ühistegevusi.

## 2.13 SELTSI JA KOOLI RAHASTAMINE

Kooli rahastamine toimub riigilt saadava haridustoetuse ja tegevuskulude toetuse, vanematelt kogutava õppemaksu, annetuste ning kooli ruumide rendist saadava tulu eest. Seltsi ja kooli ühise eelarve kulude maht 2016/2017. majandusaastal on 756 156 eurot.

### 3. TALLINNA VABA WALDORFKOOLI VISIOON, MISSIOON JA VÄÄRTUSED

Tallinna Vaba Waldorfkooli visiooni, missiooni ja põhiväärtuste väljatöötamine toimus MTÜ Haridus- ja Kultuuriselts Tuulemaa projekti „Selge sõnum tagab mõistetavuse – Tallinna waldorfkogukonna avamine üldsusele“ raames.

Projekti rahastas regionaalministri valitsemisala ja Kodanikuühiskonna Sihtkapital (KÜSK). Töögruppides osalesid seltsi liikmed, kooli lapsevanemad ja õpetajad. Visioon, missioon ja väärtused sõnastati 2013. aasta sügisel toimunud töörühmades.

3.1 **TALLINNA VABA WALDORFKOOLI VISIOON** on vaba inimene, mis tähendab, et vaba inimene võtab vastutuse oma elu eest – hoolitseb enda tasakaalustatud arengu eest, hoolib oma kogukonnast ja loodusest, on avatud uutele ideedele ja inimestele ning teeb koostööd.

3.2 **TALLINNA VABA WALDORFKOOLI MISSIOON** on sotsiaalse ja füüsilise keskkonna loomine tervikliku vaba inimese kujunemise toetamiseks.

3.3 **TALLINNA VABA WALDORFKOOLI VÄÄRTUSED on:**

- **Tasakaalustatud areng:** Pöörame võrdset tähelepanu nii selgele mõtlemisele, tasakaalustatud tundeelule kui ka tervele tahtele. Võimaldame lapsel kasvada ja areneda endale jõukohase tempo, rütmi ja pingega. Elame ja tegutseme kooskõlas looduse ja selle rütmidega.
- **Kogukondlikkus:** Märkame, hoolime ja väärtustame/austame ennast, üksteist ja loodust. Hoolitseme turvalise keskkonna eest, usaldame ja toetame üksteist. Osaleme ühiselt otsuste kujundamisel. Väärtustame ühistegevusi ja hoiame traditsioone.
- **Avatus ja koostöö:** Oleme avatud uutele ideedele ja inimestele. Loomme ise võimalusi koostööks ja ühisteks ettevõtmisteks. Oleme abivalmid ja avatud toetusele. Oleme ausad iseenda ja teiste suhtes.
- **Vastutus:** Vastutus sünnib teadlikkusest. Peame kokkulepetest kinni. Vastutame iseenda ja laste arengu eest, luues keskkonna, mis toetab koolirõõmu ja teadmishimu.



## 4. TALLINNA VABA WALDORFKOOLI TUGEVUSED

### 4.1 HEA ÕHKKOND

2017. aasta alguses läbi viidud lastevanemate rahuloluküsitluste põhjal hindab valdav enamus (98% vastustest) vanemaid kooli õhkkonna heaks: õpilaste suhted on head, klassijuhatajaga on head ja usaldusväärsed suhted; tajutakse, et klassijuhataja hoolib igast lapsest, ollakse rahul sellega, kuidas klassis probleeme lahendatakse.

Ka sisehindamises on positiivse poole pealt välja toodud kolleegide head omavahelised suhted ja sõbralik ja toetav töökeskkond. Samuti hindavad õpetajad hommikusi ühiseid hetki enne koolitöö algust.

### 4.2 LAST JA ÕPETAJAT TOETAV ÕPPETÖÖ

Lapsevanemad andsid rahuloluküsitluses väga positiivse hinnangu õpetajate tööle: lapsi toetatakse ja innustatakse piisavalt ning õpetajad on pühendunud ja teevad oma tööd hästi.

Sisehindamine tõi välja positiivsena õpetajatele pakutavad enesearengu võimalused.

### 4.3 HEA INFOVAHETUS

Suures plaanis on hästi ka info liikumisega – oluline info jõuab koolist lapsevanemani õigel ajal ja küsimuste korral saadakse koolist mõistliku aja jooksul vastused. Lapsevanemad on kursis, et nende esimene kontakt kõigi kooliga seotud küsimuste korral on klassijuhataja.

### 4.4 LAPSESÕBRALIKUD KLASSIRUUMID

Lastevanemate rahuloluküsitluse põhjal on lapsevanemad oma lapse klassiruumiga valdavalt rahul. Ka õpetajate rahuloluküsitluse tulemuste põhjal on positiivne, et kooli füüsiline keskkond järjest paraneb.

### 4.5 EELKOOL

Arengukava arutelupäeval toodi positiivselt välja eelkooli tegevust.

## 5. ARENDAMIST VAJAVAD VALDKONNAD

### 5.1 ÕPPETÖÖ KORRALDUS

Vanemate tagasiside põhjal on arenguruumi õppetöö korraldamisel. Koolis võiks õpetada kõiki waldorfõppekavas ette nähtud aineid, nt eurütmiat. Rohkem võiks olla ainete omavahelist lõimimist. Õppetöös võiks arvestada rohkem lapse individuaalsust. Parandada võiks ka õppetulemuste kohta tagasiside andmist.

Õpetajate rahuloluküsitluse põhjal tuleks tegeleda aktiivselt kooli õppekava uuendamisega, et see järgiks täiel määral waldorfpedagoogika printsiipe, kuid oleks samal ajal kooskõlas ka riikliku õppekavaga.

### 5.2 ÕPETAJATE KVALIFIKATSIOON JA WALDORFPEDAGOOGILINE VÄLJAÕPE

Lastevanemate rahuloluküsitluse põhjal peaks põhikooli ülaastme ainetunde andma aineõpetajad, kel on vastava aine õpetamiseks vastav kvalifikatsioon. Samuti võiks võõrkeeleeõpetuse osas tulemused paremad olla.

Õpetajate rahuloluküsitluse põhjal võiks õpetajate waldorfpedagoogiline väljaõpe olla parem, eelkõige erinevatel aineõpetajatel. Vajalik oleks regulaarse waldorfpedagoogilise täiendõppe võimaldamine. Keeruline on leida ka sobivaid uusi õpetajaid, kel oleks nii vajalik kvalifikatsioon kui ka waldorfpedagoogilised teadmised. Arvestades klassiõpetajate suurt koormust tuleks rohkem tähelepanu pöörata ka õpetajate töökoormuse reguleerimisele. Sisehindamine tõi välja vajaduse koostada õpetajate koolitusplaan.

### 5.3 KOMMUNIKATSIOON

2013. aastal koostati KÜSK-i projekti raames seltsi kommunikatsioonipõhimõtted, mis on siiani rakendunud osaliselt. Põhimõtted vajavad uuendamist ja rakendamist. Sisehindamine tõi välja ka vajaduse aidata kaasa lapsevanemate teadlikkuse tõstmisele waldorfpedagoogikast.

### 5.4 TUGISÜSTEEMID

Meie koolis on lapse arengut toetamas mitu tugispetsialisti. Järjest rohkem on laste eludes olukordi, kus nad ühel või teisel põhjusel vajavad lisaks tavapärasele õppetööle lisatuge. Samuti vajavad mitmed lapsed õppetöö eraldi kohandamist, et neil oleks võimalik parimal viisil õppida. Lastevanemate rahuloluküsitluse tulemuste põhjal ei saa ligi neljandik küsitlusele vastanutest piisavalt juhtnööre, kuidas oma lapse arengut toetada.

## 5.5 KOOLI ÕPPEKESKKOND JA ÕPPE- JA TÖÖVAHENDID

Kool tegutseb 2010. aastast Tallinnas Tuulemaa 12 asuvas koolihoones, mis võeti linnalt rendile amortiseerunud olekus. Kooli sisehindamine toob välja vajaduse parendada jätkuvalt kooli hoone ja kommunikatsioonide seisukorda ning koostada kooli hoonet käsitlev tegevusplaan. Järjepidevalt tuleb teha tööd õppe- ja töövahendite tänapäevasel tasemel hoidmisega.

## 5.6 TOITLUSTAMINE

Vanemate tagasisideküsitluse vastuste põhjal pole koolitoiduga rahul 27% vanematest. Menüü mitmekesisusega üle oldi rohkem rahul – 82% vastas positiivselt. Samas tehti koolitoidu osas väga palju ettepanekuid nii toidu kvaliteedi kui ka sööklaruumide parendamise kohta.

## 6. ARENGUSUUNAD JA EESMÄRGID 2017–2020

### 6.1 KOGUKONNA ARENDAMINE

Tallinna Vaba Waldorfkooli peab Tuulemaa selts, mis ühendab antroposoofilisi väärtusi hindavaid inimesi. Selts on nii ühiste väärtuste sõnastaja kui ka kandja, tagades koolile toimimiseks juriidilise ja majandusliku keskkonna.

- **Aktiivne liikmeskond.** Liikmete arvu kasvatamine ja pühendunud perede kaasamine.
- **Hästi toimiv kommunikatsioon.** Avatud suhtlemine kogukonna sees ja väljapoole.
- **Koostöö arendamine.** Koostöövõimaluste leidmine linnaosa, linna, teiste waldorfkoolide ja –lasteaedaga, välisriikide waldorfkoolidega.
- **Selts kui organisatsiooni arendamine.** Ühiste traditsioonide kinnistamine, waldorfpõhimõtteid järgiva juhtimisstruktuuri kujundamine, jätkusuutlik finantsplaneerimine.

### 6.2 WALDORFÖPPE ARENDAMINE

Tallinna Vaba Waldorfkool on Põhja-Eesti suurim waldorfkeskus. Kool pakub piirkonnas tegutsevatele waldorfõpetajatele ja -tugispetsialistidele arenguvõimalusi koolituste näol ning hoolitseb waldorfõpetajate ja -tugispetsialistide järelkasvu eest.

- **Õpetajate kolleegiumi kui kooli pedagoogilise keskuse töö arendamine**
- **Klassi- ja aineõpetajate vajaliku kvalifikatsiooni tagamine.** Olemasolevate õpetajate järjepidev toetamine. Uute õpetajate leidmine. Tagada ja toetada, et õpetajatel oleks oma tööks vajalik kvalifikatsioon, waldorfpedagoogilised teadmised ja isiksuseomadused.
- **Waldorfpedagoogilise täiendõppe pakkumine** nii õpetajatele kui ka teistele huvilistele, sh lapsevanematele.
- **Kooli õppekava uuendamine.**
- **Waldorfgümnaasiumi arendamine.** Gümnaasiumi arengukava loomine.

### 6.3 LAPSE ARENGU TOETAMINE

Tallinna Vaba Waldorfkool toetab lapse arengut, tuginedes waldorfpedagoogilistele põhimõtetele ja tehes tihedat koostööd kogu perega.

- **Lapsevanemate teadlikkuse tõstmine** ja kaasamine õppetöösse. Senisest süsteemsema tagasiside andmine lapse õppeprotsessi kohta. Õpetaja ja lapsevanema koostöö. Lastevanemate kooli arendamine.
- **Vajalike tugisüsteemide arendamine** koostöös klassiõpetajatega. Klassiõpetaja, lapsevanemate ja tugispetsialistide koostöö.
- **Huvikooli arendamine** mitmekülgseid tegevusi pakkuvaks kooliväliste tegevuste keskuseks ning huvitegevuste sidumine igapäevase õppetööga. Huvikooli arengukava loomine.
- **Eelkooli ja pikapäevarühma arendamine.**
- **Turvalise ja lapse arengut toetava koolikeskkonna arendamine.**

#### 6.4 FÜÜSILISE ÕPIKESKKONNA ARENDAMINE

Aastaks 2020 on Tallinna Vaba Waldorfkooli füüsiline õpikeskkond lapse ja õpetaja tööd igati toetav, täites kõiki kooliruumidele esitatavaid nõudeid tulenevalt nii waldorfpõhimõtetest kui ka turvalisuse ja ohutuse seisukohast.

- **Koolihoone** jaoks on järgmisteks aastakümneteks välja töötatud teostatav plaan, mis on osaliselt juba ka ellu viidud.
- **Õpikodade loomine.** Koolil on oma õpikojad või on leitud koostööpartnerid õpikodade läbiviimiseks.
- **Koostöö mahetaludega** nii koolipraktikate läbiviimiseks kui ka koolitoidu jaoks tooraine saamiseks.
- **Kvaliteetne toit / kooli oma köök.** Kooli juures tegutseb köök, mis pakub peamiselt kohalikust toorainest valmistatud toitu ning üldine rahulolu toidu kvaliteediga on kõrge.
- **Õppevahendid.** Õppetöös kasutatav inventar on piisav ja asjakohane.